

PERIÒDICH REGIONALISTA INDEPENDENT,
de Literatura, Art, Montepíos, Varietats,
Notícies y Anuncis

Direcció: VILADOMAT, 164, 4.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

SUSCRIPCIÓ:—Barcelona, UNA pesseta trimestre: fora, 1'50. — Un número sol, 10 céntims

COMENSAMENT

DE LA

Unión y Defensa de los Montepíos

Per sèr un assumpto de gran interès per molts milers de personas de la classe obrera, tractarem avuy de l'acte de constitució d'aquet nou Centre de socorro mutuo, destinat, si s'estableix be, á tenir importància transcendental y moralisadora.

Ab la sessió celebrada diumenge darrer en lo Foment de'l Treball Nacional, va quedar constituída ab arreglo á la llei. ¿Va quedarho aixís mateix á l'amparo de las Bases que debían comensar á estar vigents y á l'acort prés allí unánimement per' elegir la Junta Directiva? Millor dit: aqueixa gran associació de Directors que vè á moralisar l'auxili mútuo, ¿ha comensat sas tasques de manera que se la pugui considerar digna de la atenció y de'l respecte qu'ha de inspirar si ha de aumentar lo número de las que s'hi adhereixin y las ventatjas que d'ella molts esperan perque 's véu que poden serhi?

Parlin los fets: aarrem la sessió constitutiva, y veurem si haurem de recordar aquí, com altra volta diguérem, que 'ls paus a'l principi 's fan geperuts.

En la sessió de referencia va procedirse á elegir la Junta directiva y no haventhi reglament (puig sols hi ha aprobadas unas Bases) va acordarse adoptar un sistema no usat y molt bonich: que cada concurrent escribís en un full de paper lo nom de un Director y que, això fet, los concurrents en nom de las tres primeras germendats inscrites y en nom de las tres últimas, se reunissen acte seguit y d'entre 'ls noms apuntats escullissen los de'ls quinze individus que 'ls semblessin mes indicats per' sèr de la Junta; ben entès que si á causa de haverhi noms escrits moltes vegades no n'hi haguès quinze de distints, aquella comissió hi alegís los de'ls que creguès millors per' completar la candidatura, y si n' resultessin mes triès d'entre 'ls escrits ó, mes ben dit antevotats, los que volguèr.

De'l dit a'l fet: s'escrigueren noms, se cridá á 'ls comissionats, prengueren la llista, se retiraren á cumplir sa missió y a'l poch rato entraren havent format la següent candidatura:

D. Eusebi Corominas, D. Francisco Sánchez, don Antón Sunyer, D. Antón Biscamps, D. Joseph Ricart, D. Joan Pujol, D. Antón Fargas, D. Agustí Figueras, D. Ramon Llobera, D. Aleix Jornet, don Joseph M.ª Pous, D. Lleó Pérez, D. Miquel Sala, D. Joseph Ubach y D. Joaquím Gebellí.

Preguntat per la presidencia si s'acceptaba, un va demanar si 'ls escullits eran tots Directors, y resultant que no ho eran, se discutía si en un montepío que és de Directors segons la base 2.ª, podíahaverhi una Directiva ab personas que no tenen tal caràcter.

Lo Sr. President sostinguè que no: 'ls Srs. Fargas (director) y Sala (representant) elegits tots dos, opinaren que sí: un altre apoyantse en la base 2.ª afegí que 's véu clara la negativa; y com la cosa s'enredaba y 'l Sr. President no va fèr prosperar—ell sabrà perqué—la opinió que debía imperar, en mitj de certa confusió, va donar per aprobada la llista y aixecá la sessió.

¿Qué 's va lograr ab tal procedir? Fèr un pa com unas hostias, y en últim resultat desvirtuar la serietat d'un acte fonamental, lo prestigi de la *Unión y Defensa de los Montepíos* y deixá compèndrer clarament que allí en poca estona s'havía malmés d'una part una idea electoral molt lloable y, lò qu'és pitjor y de mal auguri, se socababa en sos fonaments l'edifici qu'havent de sèr fort y magestaós, resulta ara un castell de cartes que un bufada 'l fa caurer.

¿Dèu fassi que no siga aixís y que de l'acte de diumenge passat no 'n vingan conseqüències deploables quant podían esperarse'n grans ventatjas!

Perque, anem á véurer: ¿va procedirse correctament? ¿no 's van trepitjar y malmètrer las bases reglamentarias? ¿no va portarse malíssimament la Comissió á la que per donarli un nom li direm nominadora?

No sols no 's va obrar correctament, sino que 's van escarnir las Bases, y mereixia y mereix un vot de censura aquella Comissió-llampech.

Lò primer salta á la vista llegint la base 2.ª que diu així:

«2.ª Concurrirán á la formación y constitución de esta sociedad, mediante expresa declaración, los Directores de los Montepios que se adhieran á estas Bases.»

Y no és argument per' desvirtuar aquesta base terminant, categòrica y claríssima, l'argücia de que la base 3.ª diu que: «reunidos los Directores ó **representantes** adheridos, en Junta general nombrarán» etc., etc., perque aquesta paraula **representantes** s'hi va agregar, fentho constar a'l discutir las bases D. Eusebi Corominas, á fi d'evitar que 'ls associats Directors de mes de un montepío, no poguent tenir mes de un vot, deixessin órfens de representació, en la Junta general expressada, a'ls demes montes que 'ls tenen per directors. Aixís mateix va ferho constar la convocatoria; aixís va corroborarho 'l President D. Francisco Sánchez replicant a'l representant D. Manel Sala; y per'xò és mes de lamentar la debilitat de la Presidencia no fent respectar lò acordat y presentat a'l Govern civil y mostrant una condescendencia que pòt costar cara á la nova associació.

Lo Sr. President debí ser molt mes enérgich, fent que no sigués lletra morta cap de las bases, y ab sa conducta debil que implica falta de serenitat, ha deixat desvirtuar la base 2.ª que és potser la mes important de totes.

Pero lò que no 's comprén, lò que no déu passar sense formal protesta, lò que dóna casi responsabilitat á la Comissió-llampech nominadora, és... la frescura ab que va obrar apartantse de son comés especial que, com hem dit, era triar de la llista d'antevotació quinze noms y ab aquets formar la candidatura.

En aquella llista hi constan los següents:

D. Eusebi Corominas, D. Francisco Sánchez, don Antón Sunyer, D. Antón Biscamps, D. Joseph Ricart, D. Joan Pujol, D. Antón Fargas, D. Agustí Figueras, D. Ramon Llobera, D. Aleix Jornet, don Joseph Me Pous, D. Miquel Sala, D. Joseph Ubach, D. Joan Perelló, D. Francisco Salvi, D. Pere Gual, D. Aureliá Plaza, D. Elías Barbará, D. F. Coronat, D. E. Mas, D. Joseph Ullastres, D. Joan Roca, don Pere Artigas, D. J. Ricort, D. Joan Cunill y D. Joaquim Vila.

La Comissió aludida, ¿fará 'l favor de dirnos si ni buscantlos ab candela com los caixals cayguts, ó agafantlos ab pinsas, ó mirantho ab contafils ó ab telescopi, hi trobará 'ls noms de D. Joaquim Gebellí y D. Lleó Pérez? Y ja que no hi són y ella 'ls va posar entre 'ls escullits, ¿d'ahont los va tréurer? ¡Ah! ja ho sabem: de la propia Comissió; perque 'l Sr. Gebellí y D. Lleó Pérez que en qualitat de representant de la Societat de 'ls viatjants de Comers (en la qual segons noticias es empleat ab sou fixo) va assistir á la reunió, 'n formaban part; y á pesar de que ningú de 'ls concurrents va recordarse d'ells per' apuntarlos á la llista d'elegibles referida, ells debían pensar «la caritat ben ordenada comensa per un mateix» y van nomenar-se lent, com Juan Palomo, *yo me lo guiso yo me lo como*. ¡Veji's si pòt haverhi mes... frescura y mes anomalfa! Perque, si acceptan, hi haurá en la Directiva dos personas que no van tenir ni un vot, haventne sobrat tretze que 'n teníen!

¿Es això serio? ¿ho permetrán los elejits en virtut d'haver obtingut la distinció de figurar en aquell full de paper? Creyem que no, y—per mes que 'ns sab grèu dirho—nosaltres, imparcials ans que tot y

planyentnos d'haver d'estar en pugna ab amichs verdaders com lo respectable Sr. Gebellí y D. Manel Sala, y ab personas de tanta dignitat com ells tenen, hem de manifestar, per' que no quedi ferida la dignitat de la *Unión y Defensa*, la esperansa de que en vista de lò improcedent que lò fet resulta y de 'l disgust ab que molts ho han vist, s'apressurarán á renunciar uns càrrechs que no 'ls correspón desempeñar per' mes que tenen condicions personals per' exercirlos.

Pensin que aixís s'esmenará lò que no está ben fet; que ab aquest acte salvan la sort de la *Unión y Defensa*, y que de lò contrari podrà no sèr tranquila la existencia de la associació per la qual ells y molts altres s'interessan a'l treballar per donar vida y esplendor á 'l auxili mútu.

Lò Sr. Sala, ja en plena Junta general va dir que renunciaba. Imitant los demés eixa conducta s'evitarán conflictes. En altre cás opinem que no déu donársels'hi possessió, quedant formada la Directiva ab los restants; y si 's vol contar ab lo número de quinze, cridar á 'ls Directors adherits que mes voltas tingan apuntat son nom en aquell full de paper, ó convocar prompte nova Junta general per' completar dit número.

Hi ha 65 montepios adherits: van obtenir vots en la llista 26; los altres 39 no 'n van tenir. Això 'ns obliga á fer una observació ans d'acabar.

Si la Comissió-llampech nominadora hagués presentat una candidatura ab quinze noms de'ls trenta nou que no figuran en la llista mencionada y s'hi haguessin posat tots los de la propia Comissió no tenint tampoch sos noms escrits en ella, ¿hauría acceptat ningú tals candidats? A bon segur que no, comensant pe'l President de la reunió general y per D. Eusebi Corominas que tan clarament va dir que s'haurían d'escullir d'entre 'ls que hi hagués escrits.

Donchs si en aquet cás—possible ab senyors tan poch escrupulosos—no s'hauría acceptat, tampoch pòt ni déu admétre's que s'hagi fèt encara que siga en mes petita proporció.

Recapacitin y pensin que no fa molt temps una societat de grans aspiracions ha mort per haver tingut un comensament semblant, y que en aquell mateix saló ahont diumenje va constituirse la *Unión y Defensa*, quedá ferida, per un acte de sorpresa, una associació que ara no té importancia á pesar de que 'n podría tenir molta.

P. DE R.

Estrenos catalans

Romea.—*Lo Diumenge de Rams*, monòlech en prosa, per D. SANTIAGO BOY.—*La llúpia*, comedia en un acte y en prosa, arreglada á la escena catalana per D. CONRAT COLOMER.—*Una poma per la sed*, comedia en un acte, escrita en prosa, original de D. LAMBERT ESCALER.

Lo monòlech de 'l Sr. Boy és un bonich quadro de costums. Lo Sr. Capdevila va representarlo ab molt carinyo, exagerant lo seu paper en algunas ocasions.

—L'arreglo de 'l Sr. Colomer és una obreta senzilla: sols hi prenen part tres personas, y l'argument que te resulta entretingut... y bastant «francesat». A dir vritat, *La llúpia* no és digna de lo que diu la firma de son autor. Lo públich fòu de l'opinió nostra, per quant casi no va pendre's la molestia de demanar 'l autor.

—Molt a'l revés va passar a'l finalisar la representació de *Una poma per la sed*. Lo Sr. Escaler va veure's obligat á surtir en escena á rébrer las mostrás d'aprobació que se li tributaren.

Dita comedia té situacions altament cómicas, plenas

de vida... y de flors, puig la acció passa en un jardí. No hi ha escardots... ni cap xiste que punxi, y això que 'ls xistes s' empaytan per surtir l' un darrera l' altre desde 'l principi fins a'l fi de la representació.

Lo Sr. Escaler pòt dir que ha entrat ab bon peu á la escena catalana, puig comedias com la seva, tan naturals, tan finas y tan... bonas (diguemho en una paraula) no ho són moltes de las de nostre teatro.

En lo desempenyo van distingirse la Srta. Planas, 'ls Srs. Soler, Goula, Santolaria y Pinós.—Jo.

Revista Teatral

Granvia.—Dugas sarsuelas procedents de Madrid va donar á conèixer 'l passat dissapte la companyia que dirigeix lo Sr. Güell.

El Ciego del esquinalo, (la primera) és una obreta adotzenada: un tant d' ignocenta y ab alguns números de música que en diferents ocasions s'hi nota la mà d' un espigolayre mes que d' un compositor original.

La segona, ó siga *El coche número 13*, és un saynete escrit ab sal y sandunga pe'l mateix autor, resultant sumament entretinguda las peripecias que passen a'l voltant de un cotxe de plassa.

La música, sense trobars'hi originalitat, tèn trozsets agradables y 'l públich, que actúa sempre de jurat, va votar á favor de'l *coche*.

La execució va sèr mes que regular, distingints'hi las tiples Srtas. Fernández y Valdés y 'ls Srs: Güell, Alarcón, Castillo y Alfonso.—A

Repertori de fora

Vich 31 de Mars.

Diumenje en lo teatro de la societat «La Dalia» hi ha guè funció, prenenthi part á mes de 'ls aficionats la aplaudida dama jove D.ª Gertrudis Sanllehi.

Las obras que 's representaren son: *A'l peu de costè*, *Un pollastre aixelat* y *Setze jutjes*, molt ben desempenyadas per part de la citada dama y 'ls Srs. Sala, Pujol, Corominas y Casas, lo primer especialment.

Lo dimecres en la teatro de la societat «La Primitiva» van celebrar una vetllada extraordinaria, representantse las obras *Pero...* y *Trona avall!* Se distingiren los senyors Serra, Redorta, Casanovas y Cuatrecasas. També va pèndre'hi part la celebrada Orquesta Infantil Ausonense, essent molt aplaudidas totas las pessas que tocá baix la direcció de'l jove D. Miquel Rovira.

Proximament obrirà sas portas lo teatro de 'l Centro. —UN INDUSTRIAL.

¡A Espanya!

De'l fons de la manigua, ferma revolta armada enerva avuy joh Patria! l' emblema de tos brills; sers vils son cap aixecan per veure't menys preuhada: com feras ells desitjan mirarte enderrocada. ¡Jamay! mentres aleni los cors de tos vèrs fills.

D' allá de 'n allá de Cuba, s' enlayri to aureola nuada ab los esforços de nostres braus soldats: per tu lluytan febrosos, l' amor á tu 'ls arbola y pesi á instints perversos, será Cuba espanyola per mes que hostes salvatjes trossejin sos poblats.

Si Gómez y Maceo, companys en fellonia, no lluytan cara á cara, arreu sempre fugint deixant sols dol y llágrimas per tot allá hont fan via, sens compassió son cástich á innata cobardia ha d' ésser tan innoble com gran és lo seu crim.

No escoltes, no, doctrinas per mourerte sisanya, ni 'l vil mercantilisme de los Estats Units. Tremolarán los *yankees* a'l crit de «Viva Espanya!» crit sant que ressó troba a'l plá y á la montanya si ab entussiasme 'l claman cors nobles y enardits.

Si oblidan de ta rassa la tan noble altivesa y creuhen sols cobrirta de runas y d' afront, encar qu' algú 'ls aboni sa temeraria empresa demostra'ls qu' á tu 't sobra ta sens igual noblesa ja qu' ella 't fèu hereva, fa segles, d' eix nou món.

Ell es floró que eugasta ta resplandent corona, joyell inmarcessible de'l sabi genovés: ofrena va ell ferte'n solcant l' embravada ona: de'l genit que va ofirte'l sos merits eslabona puig mengua teva fóra no recorda'ls may més.

Mes no; que tas proesas, orgull de nostra historia són sempre de ton poble lo ferm y altiu reclam;

Las meas costums

Si llegiu las mal trassadas ratllas que á n' aquí he estampat, veureu lo que sò trempat per costums morigeradas.

A mi 'l viurer no 'm fá riurer ni 'l riurer no 'm fa avivar: jo per viure' haig de menjar y per' menjar tinch de viurer.

Quant no menjo y quant no rich penso ó parlo mal ó be, perque si dich lo que sé no sé sempre lo que dich.

Si á congeturas me llenso algún cop és sense empaig: no penso ben be 'l que faig ni tampoch faig lò que penso;

Y si ho penso y no ho esplico de segü ningú ho recull, perque quant dich lò que vull, no vull lo que comunico.

A'l revès de molts que ballan, y gosan, richs, d' aquest món, que no *trascan* perque ho son ó ho son perque no treballan,

jo treballo perque 'm sobra molt temps y 'm falta menjar: sò pobre per treballar y treballo per' sèr pobre.

Puch fé 'l que faig y ho comprenen fent lo que puch, mos fatichs, y si tinch alguns amichs, los amichs á mi no 'm tenen.

Tot lo que miro per véurer no ho veig tan sols per mirarho: si distret vull observarlo la observació 'm fa distreure'.

Y distret mon pensament va sostenintse sens torce' pe'l moviment d' una forsa y ab forsa d' un moviment.

Los mèus gustos són esquitxos d' un felis sens cap antoig, mos desitjos són mon goig y goso ab los mèus desitjos.

Será goig sense alegria creurá 'l vulgo: molt corrent, mes jo no guio á la gent ni la gent á mi no 'm guía.

Crech tan sols lo que vull créurer y opino lo que 'm convé; m' assech per' descansar be y á cops me canso de séurer.

Y, en fi, lectors, vos vull dir com enemich de boato que jo escrich per passá 'l rato y 'l rato 'm passa á ne mi.

E. CALLS.

tos héroes y tos mártirs, esuarda en sa memoria:
miralls siuen ells sempre de ta pomposa gloria
per' véncer de 'ls mambisos en l' insurrecte camp.

Estels són pèra mouro't, lo crit d' Independencia
que feren nostres avis a'l gran Napoleon.
De Bailen y Arapiles no s' ha perdut la essencia:
la integritat de Pàtria, fon la fatal sentència
d' aquell colós qual somni, fôu ferse rey de 'l món

Y com si 'l cel de gloria brillés d' aytals jornadas
meytat del present segle, ab resplandor divi
en los confins de l' Africa vegérense merinadas
enfrent de nostre exercit banderas desplegadas
qu' issarme ab altivesa volgué lo serrahi.

¡Benehits siau joh héroes, que lluny d' aymada terra
lluyteu ab vér frisanza, joyosos y aguerrits!
L' escut sant de la Patria á vostres cors s' aferra;
y yaltres, insurrectes que feu inicua guerra,
¡per sempre de la España siau tots malehits!

E. A.

Reunions particulars

SOCIETAT CONSTANCIA.—Dissapte darrer va representarse, á benefici de 'l estudiós jove D. Ramón Martí y Corbera, la funció anunciada en nostre número anterior.

La distingida concurrencia, en gran part de 'l bello sexo, va aplaudir en las principals escenas, especialment á 'l Beneficiat que 's portá be en totas tres sarsueletas, lluhint sa bonica veu y sa escola de cant y distingintse en lo duo de la escala, de la sarsuela *Las tentaciones de san Antonio*.

A mes de 'ls aplausos tingué 'l Sr. Martí y Corbera alguns regalos. — R.

Saló de descans

Dilluns de Pasqua inaugurarà 'ls clássichs concerts que dona, la societat coral *Euterpe de Clavé* en lo Tivoli executant per primera vegada *La cena de los apóstoles*, de Wagner.

Dignes són d' aplauso 'ls esforços que fá la mentada societat per' atraurer á 'l públich que ab motiu de la mala direcció que tenian los primers concerts d' antany s' apartá d' ells ab gran sentiment de sas aficions artísticas, y rompent la tradicional costum de sas festas.

Enguany tornarà la veu de nostre immortal Clavé á aplegarlos á 'l entorn de sa bandera per' fernos sentir en tota sa puresa las mes inspiradas cançons que brollaren de sa lira.

—Lo Sr. Bernis, intelligent empressari de 'l Liceo, ha publicat lo quadro de 'ls artistas que durant la primavera funcionarán en dit teatro.

Figuran en primer terme la insigne Tetrassini, 'l notable tenor Mariacher y aplaudit barítono Ramón Blanchart.

Com á director hi ha 'l mestre Campanini.

Tambè hi há las Sras. Fabbri, Blanchart, Cesáreo, Carottini y 'ls Srs. Angelini, Perelló, Verdaguer y Moretti.

S' estrenarán las óperas *Manon Lescaut*, de Paccini, y 'l *Falstaff*, de Verdi.

Augurem per nostre amrich Sr. Bernis una Pasqua granada després de la Pasqua florida.

—En lo certamen de *El Imparcial* pèra premiar la millor poesia pèr' Himne patriòtic ab la música de *Cádiz*, tot y havers'hi enviat mes de cent composicions, lo Jurat ha declarat desert lo premi per no reunir las suficientes condicions los treballs presentats.

—Ahi va marxar á Palma la companyia dirijida pe'l galán D. Vicens Miquel, de la qual fórman part la dama donya Adela Blanca y alguns artistas que vam dir que anirán á Tarragona. Podem dir parodiant á aquell de *L' apotecari d' Olot*:—Tot son ports de mar.

Tambè hi ha cos de ball.

—L' aplaudit primer galán D. Teodoro Bonaplata debutará demà en lo teatro Principal de Gracia, havent escullit funció catalana y obra de mérit, com ho és realment lo celebrat drama de 'l Sr. Guimerá *L' ànima morta* que s' ha escullit.

Imp. Pujol y C.^a, Talleres, 45.—Barcelona.

SANTASUSANA

Santasusana • Santasusana

MAQUINAS PER' CUSIR Y PER' FER MITJA

Aparatos de pèndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Carrer de 'l Carme, 34. — BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

• JUAN AYNE •

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

Especialidad en pianos de alquiler.

Guitarras desde 5 pesetas.

À CASA RSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

La Gran liquidación

La casa que da los muebles más sólidos y más baratos

UN MOBILIARIO NON PLUS ULTRA

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un sommier, un colchón, una cómoda con marmol, 6 sillas regilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 - Barcelona

CASAS RECOMENADAS

Magatzem de pells de **Joseph M.ª Pous**, Frexuras, 6.
Sastreria de teatros, de E. Vasallo Malatesta, Asalto 14

Fotografía de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer.

Taller de atrás de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48

Sastre de teatros, Francisco Tey, Sadurni, 14, 1.º

Infinitos **anissats** de A. Bestard y fils. (Santa Maria (Mallorca), se venen en las principales botillerías y colmados.

Arxiu Central Lírich-dramàtic de **J. Gelabert**, Unió, 5, 3.º, 1.º.